

Imię i nazwisko: .....

Klasa: .....

ZADANIA MATURALNE Z HISTORII – NOWOŻYTNOŚĆ, CZĘŚĆ 1 POZIOM ROZSZERZONY

CZAS PRACY: 180 MINUT

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: 63

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy arkusz z zadaniami zawiera 23 strony (zadania 1.–24.). Ewentualny brak zgłoś nauczycielowi.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Zadanie 1. (0–1)

Źródło 1. Mapa. Cywilizacje prekolumbijskie

Źródło 2. Ilustracje zespołów budowli

Shutterstock

A

Shutterstock

B

Shutterstock

C

Podaj nazwę państwa zaznaczonego ciemniejszym kolorem w źródle 1. oraz literę, którą oznaczono ilustrację zespołu budowli związanego z tym państwem.

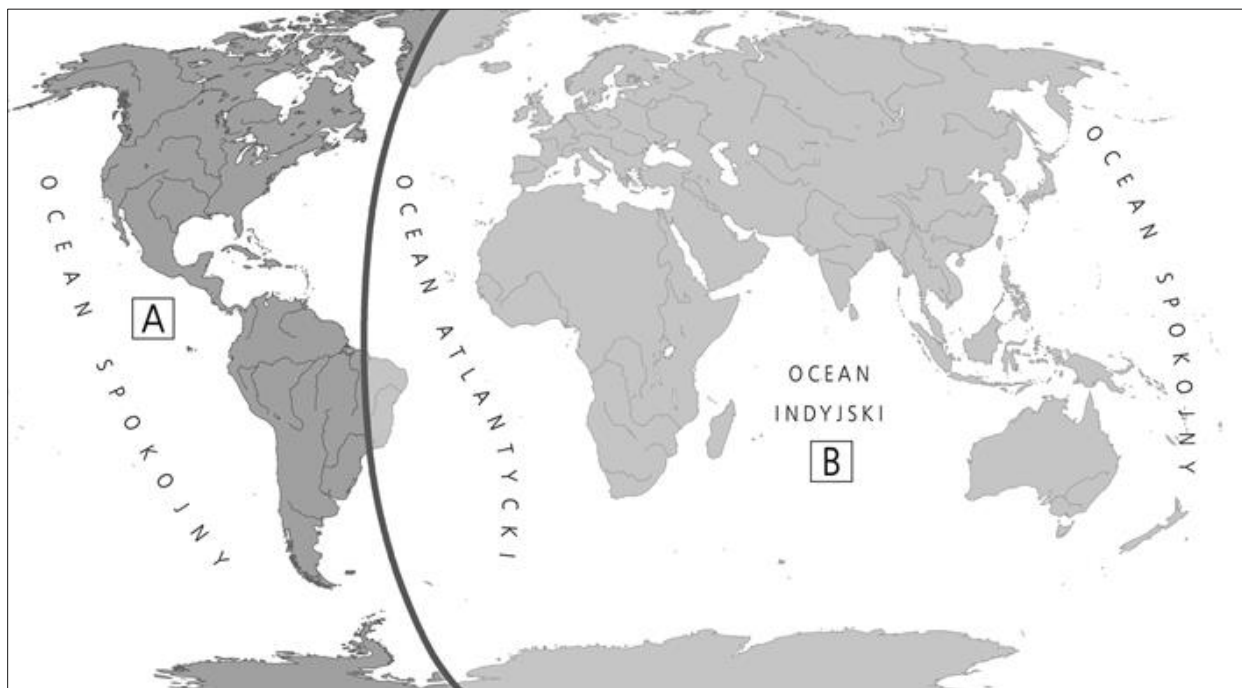
Nazwa państwa: .....

Zespoły budowli oznaczone literą: .....

Zadanie 2. (0–4)

Źródło 1. Mapa. Podział świata na przełomie XV i XVI wieku

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Podróżnik [...] spostrzegłszy, że wyspa, na której nareszcie wylądował po przepłynięciu oceanu, nie jest ową cywilizowaną krainą Cipango (Japonia), obfitującą w kosztowne tkaniny jedwabne i do której zamierzał dotrzeć drogą zachodnią, przypuszczał, iż trafił na jedną z wysp Indii Wschodnich. Wobec tego, mówiąc do towarzyszy podróży o mieszkańcach tej wyspy – trwożnie zbliżających się do przybyszów, a następnie dotykających ze zdumieniem ich rąk białych bród, wąsów, pancerzy, hełmów i broni – użył wyrazu *Indios*.

Źródło: S. Barszczewski, *Na szlaku sławy, krwi i złota*, Lublin 1991, s. 20.

2.1. Uzupełnij legendę mapy ze źródła 1., wpisując poniżej nazwy odpowiednich państw.

Litera A – tereny należące do .....

Litera B – tereny należące do .....

2.2. Podaj miejsce i rok zawarcia traktatu, na mocy którego dokonał się podział świata przedstawiony na mapie (źródło 1.).

.....

2.3. Podaj imię i nazwisko podróżnika, o którym mowa w źródle 2.

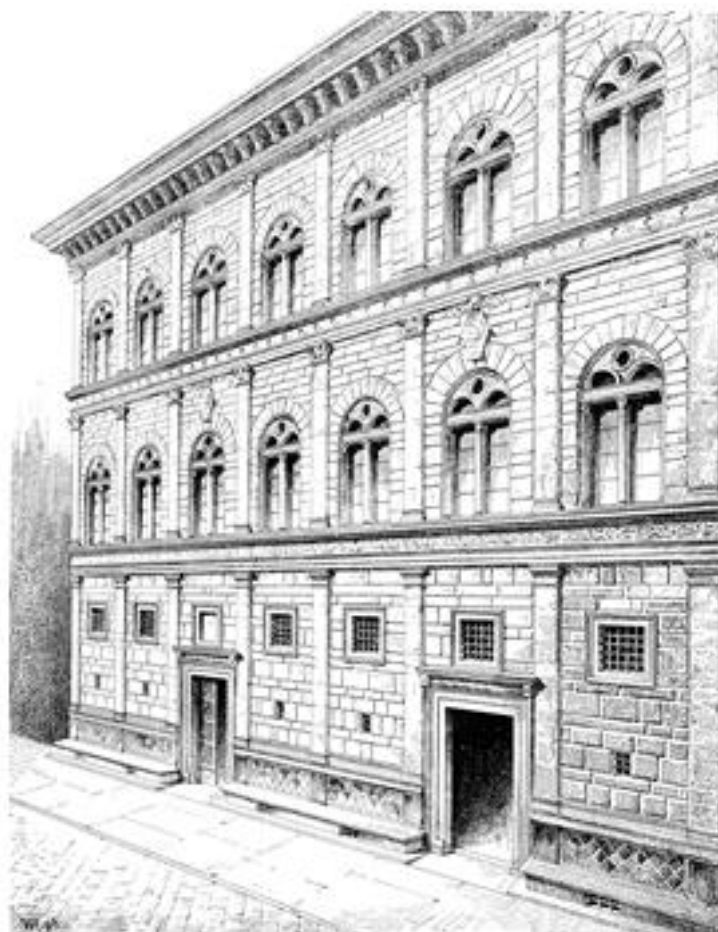
.....

2.4. Wskaż strefę wpływów (litera A lub B w źródle 1.), w której znajdowała się wyspa wspomniana w źródle 2. Wpisz poniżej właściwą literę.

.....

Zadanie 3. (0–2)

Rysunek fasady budynku

Domena publiczna

Nazwij styl w sztuce, którego cechy reprezentuje budowla ukazana na rysunku. Wybierz odpowiedź w pierwszej kolumnie tabeli, a następnie w drugiej zaznacz argument potwierdzający Twój wybór.

Budowla jest charakterystyczna dla stylu	Argument potwierdzający Twój wybór
A. renesansowego.	1. występowanie takich elementów architektonicznych, jak kopuły i rozety
B. barokowego.	2. prostota, harmonia i symetria
C. klasycystycznego.	3. wielość elementów dekoracyjnych
	4. występowanie kolumn i tympanonu

Zadanie 4. (0–3)

Akt normatywny

Ponieważ prawa ogólne i ustawy dotyczą nie pojedynczego człowieka, ale ogółu narodu, przeto na tym sejmie radomskim wraz ze wszystkimi Królestwa naszego prałatami, radami i posłami ziemskimi za słuszne i sprawiedliwe uznaliśmy, jakoż postanowiliśmy, iż odtąd na potomne czasy nic nowego (*nihil novi*) stanowionym być nie ma przez nas i naszych następców, bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich, co było ujmą i ku uciążeniu* Rzeczypospolitej oraz ze szkodą i krzywdą czyjąskolwiek, tudzież* zmierzało ku zmianie prawa ogólnego i wolności publicznej.

* uciążenie – ucisk, udręczenie

* tudzież – także

Źródło: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1999, s. 95.

4.1. Podaj stosowaną w historiografii nazwę przytoczonego aktu normatywnego oraz imię i przydomek jego wystawcy.

Nazwa aktu normatywnego: .....

Wystawca: .....

4.2. Wyjaśnij, w jakich okolicznościach doszło do uchwalenia tego aktu normatywnego. W odpowiedzi odwołaj się do wiedzy własnej.

.....
.....
.....
.....

4.3. Wyjaśnij, w jaki sposób akt normatywny, którego fragment zacytowano, wpłynął na ustrój Rzeczypospolitej.

.....
.....
.....

Zadanie 5. (0–3)

Fragment biografii Sulejmana II Wspaniałego

Po krótkiej walce Sulejman rozkazał rozdzielić swe siły na dwie kolumny, aby oskrzydlić nacierającego wroga. 35 węgierskich rycerzy przysięgło zabić padyszacha*. Większość z nich zginęła [...]. Cała bitwa trwała zaledwie półtorej godziny. Skierowany na nacierających Węgrów armatni ogień nie dawał im żadnych szans. Wszyscy, z królem na czele, zaczęli uciekać z placu boju.

[...] W ucieczce z pogromu tego obłąkany Ludwik w bagno jakiegoś błotniste zapędzony, śmiercią przypłacił [wskutek] lekkomyślności, nie swojej, lecz Węgrów.

* padyszach – władca turecki

Źródło: J.S. Łątka, *Sulejman II Wspaniały*, Warszawa 2004, s. 65.

5.1. Podaj datę roczną oraz miejsce bitwy opisanej we fragmencie biografii.

Data roczna: ..... Miejsce bitwy: .....

5.2. Podaj nazwę dynastii, z której wywodził się wspomniany w tekście Ludwik.

.....

5.3. Napisz, jakie konsekwencje bitwy opisanej w cytowanym fragmencie poniosła Rzeczpospolita.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Źródło 1. Napisy na bramach miasta Ostuni*

Bonie Sforzy, córce królowej aragońskiej i Jana Galeazza, księcia Mediolanu, przez wiele lat mądrze, dla dobra państwa i religii królującej w Sarmacji i panującej w Scytii nad Donem i Dnieprem – ostunijczycy. [...]

Bonie Sforzy, królowej Sarmatów i Scytów znad Donu, w związku z jej powrotem z dalekiej północy po latach trzydziestu ośmiu, z okazji przywrócenia sprawiedliwości w mieście – ostunijczycy.

* Ostuni – miejscowość we Włoszech

Źródło: M. Bogucka, *Bona Sforza*, Wrocław 1998, s. 221.

Źródło 2. Epigramat na herb Bony autorstwa Andrzeja Krzyckiego

Jeśli zamknięty w skalnej, głębokiej jaskini,
Groził, Krakę, jak otchłań, twemu miastu smok,
Czyż dziwne, że gdy usiadł na zamku i tronie,
Wszystko nienasycony chłonie jego brzuch?
Gdy pod zamkiem się chował, niszczał tylko Kraków,
Gdy siadł na zamku, całej ojczyzny to śmierć.

Źródło: M. Bogucka, *Bona Sforza*, Wrocław 1998, s. 225.

Źródło 3. Mikołaj Rej, *Zwierzyniec*

Rozum miała, że i dziś ta niewieścia główka
Sławna w Polsce i długo pamiętne jej słówka,
Włoszka była z narodu, gdzie się rozum rodzi,
Najślachetniejszy klejnot, lecz co nazbyt, szkodzi.

Źródło: M. Bogucka, *Bona Sforza*, Wrocław 1998, s. 226.

Na podstawie źródeł 1., 2. i 3. oraz wiedzy własnej wyjaśnij, jak autorzy oceniali królową Bonę i co mogło mieć wpływ na ich opinie.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–4)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

W marcu [...] wspaniały, parotysięczny orszak królewski ruszył do Budy i Preszburga. Tajemne rozmowy [...] potoczyły się w atmosferze przesyconej wspólną sprawą chrześcijańską [...].

20 maja spisano punktację, obejmującą oprócz umów przedślubnych także najważniejsze przedmioty sporu. I tak, cesarz uznał stan prawny w Prusach z 1467 r., a król zgodził się na przyjmowanie do Zakonu Krzyżackiego samych tylko Niemców. Sprawę hołdu ominięto [...]. Cesarz nie da Moskwie żadnej pomocy, owszem, zapośredniczy w rokowaniach między nią a Polską. Za to wnuk jego Ferdynand otrzyma rękę córki Władysławowej, Anny, [...] a królewicz Ludwik zaślubi Marię, siostrę Ferdynanda. [...] nad małoletnim Ludwikiem ustanowiono na wypadek śmierci ojca wspólną opiekę cesarza i króla polskiego.

Źródło: W. Konopczyński, *Dzieje Polski nowożytnej*, Warszawa 2003, s. 86–87.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

2 kwietnia nowy wyznawca czystej Ewangelii przybył do Krakowa. Spisano układ [...], według którego *dux Prussiae** albo *dux Prussia** (na przemian jeszcze tytułowany także wielkim mistrzem) uznaje siebie lennikiem króla polskiego, zobowiązuje się składać hołd osobiście, zrzeka się praw opartych na dawniejszych przywilejach cesarskich i papieskich, obiecuje natomiast szanować w swym protestanckim państwie prawa kościołów i biskupów katolickich (warmińskiego i chełmińskiego). Nastęstwo w Prusach zapewnia się tylko dwóm braciom byłego mistrza, a nie całej rodzinie. Bliższe określenie praw suzerena* i lennika miało stać się zadaniem późniejszych układów lub jednostronnych dekretów królewskich.

10 tego miesiąca na rynku krakowskim odbył się akt hołdu, który w zdumienie wprawił współczesnych: prawowierny monarcha wręczył klęczącemu heretykowi chorągiew z czarnym orłem jednogłowym.

* *dux Prussiae* – książę pruski

* *dux Prussia* – władca Prus

* suzeren – senior niebędący niczym lennikiem

Źródło: W. Konopczyński, *Dzieje Polski nowożytnej*, Warszawa 2003, s. 94.

7.1. Wpisz w tabeli nazwy państw, z którymi Rzeczpospolita zawarła opisane w źródłach układy, a także nazwy dynastii, z których wywodzili się władcy tych państw.

	Nazwa państwa	Nazwa dynastii
Źródło 1.		
Źródło 2.		

7.2. Podaj imię władcy Rzeczpospolitej, który zawarł układy z sąsiadami opisane w źródłach 1. i 2.

.....

7.3. Rozstrzygnij, które ze źródeł – 1. czy 2. – opisuje wydarzenia chronologicznie późniejsze. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Fragment opracowania historycznego

[...] najubożsi rzemieślnicy, którzy wykonywali pierwszy etap produkcji, potrzebowali pieniędzy, i to nieraz sporo, na zakup większych ilości surowca. Jeżeli nie posiadali pieniędzy, musieli szukać pomocy u innych. Jeśli zaś bogatszy rzemieślnik pożyczał uboższemu pieniądze, to zazwyczaj ten ostatni z czasowego stawał się częstokroć trwałym dłużnikiem pierwszego.

Sytuacja przekształcała się dalej, gdy rzemieślnik, który wykańczał produkt i potem go sprzedawał, zajął się energiczniej handlem i oprócz sprzedaży produktów zaczynał również skupywać surowiec, na przykład wełnę. Wówczas mógł korzystnie sprzedawać surowiec uboższemu rzemieślnikowi lub dawać surowiec będący jego własnością, w zamian za gotowe lub na wpół gotowe wyroby, przeznaczone do dalszej przeróbki. W tym ostatnim przypadku bogatszy rzemieślnik stawał się panem sytuacji w stosunku do uboższego i mógł mu narzucać swoje decyzje w zakresie ceny i gatunku surowca oraz ceny, gatunku i ilości wykańczanego produktu.

Źródło: A. Wyczański, *Historia powszechna. Wiek XVI*, Warszawa 1987, s. 59.

Podaj nazwę formy organizacji pracy, która wykształciła się w okresie późnego średniowiecza i epoce nowożytnej.

.....

Zadanie 9. (0–2)

Uniwersał królewski o ustawie sejmku krakowskiego

Na żądanie szlachty ziemi wieluńskiej ustanawiamy na obecnym sejmie krakowskim za zgodą powszechną naszej rady [senatu], że wszyscy chłopcy [coloni] wszystkich i poszczególnych wsi, tak naszych, jak i szlacheckich, w tejże ziemi wieluńskiej położonych, którzy dotychczas na podstawie przywileju lub zwyczaju albo jakiegokolwiek immunitetu, nie byli zobowiązani do wykonywania jakichkolwiek prac, winni i niech będą zobowiązani pracować teraz i na przyszłość po wieczne czasy przez jeden dzień w każdym tygodniu dla swoich panów; a inne prace, które zwykle wykonywali, winny być zachowane według dawnego zwyczaju.

Źródło: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, Warszawa 1999, s. 82.

9.1. Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wystawcą uniwersału był

- A. Jan I Olbracht.
- B. Aleksander Jagiellończyk.
- C. Zygmunt I Stary.
- D. Zygmunt II August.

9.2. Wyjaśnij wpływ decyzji zawartych w uniwersale na gospodarkę folwarczno-pańszczyźnianą.

.....
.....
.....
.....

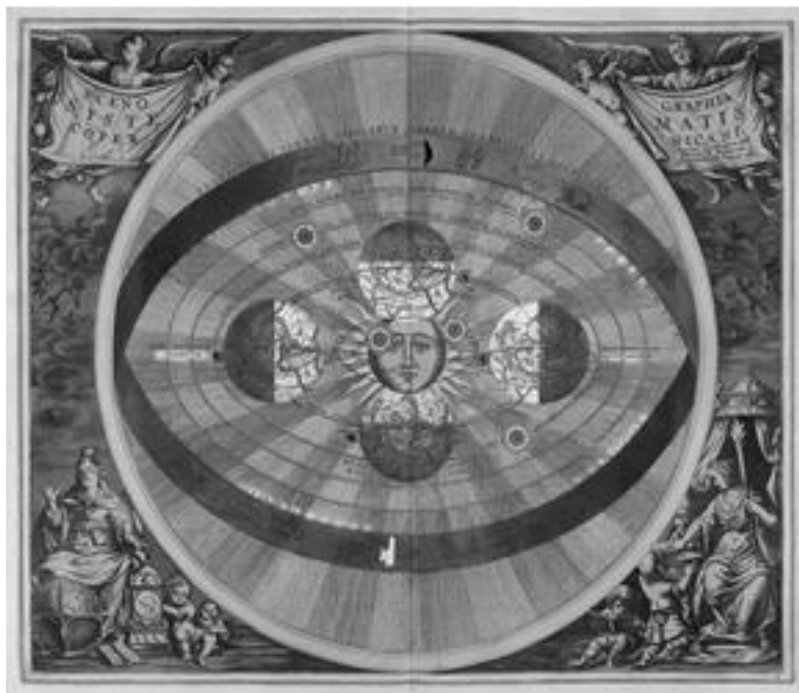
Zadanie 10. (0–1)

Wśród wymienionych wydarzeń z epoki nowożytnej, wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze, i to, które jest ostatnie. W tabeli obok wydarzenia chronologicznie pierwszego wpisz cyfrę 1, obok chronologicznie ostatniego – cyfrę 2.

A.	Zawarcie pokoju w Augsburgu	
B.	Zatwierdzenie Aktu supremacji	
C.	Wybuch wojny chłopskiej w Niemczech	
D.	Rozpoczęcie obrad soboru laterańskiego V	

Zadanie 11. (0–2)

Grafika pochodząca z dzieła Andreasa Cellariusa *Harmonia Macrocosmica**, XVII wiek

Domena publiczna

* *Harmonia Macrocosmica* – z łac. „atlas nieba”

11.1. Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Twórcą teorii graficznie przedstawionej na schemacie był

- A. Ptolemeusz.
- B. Galileusz.
- C. Giordano Bruno.
- D. Mikołaj Kopernik.

11.2. Podaj nazwę teorii przedstawionej na schemacie.

.....

Zadanie 12. (0–2)

Obraz *Matka Boska z Dzieciątkiem i św. Józefem*

Domena publiczna

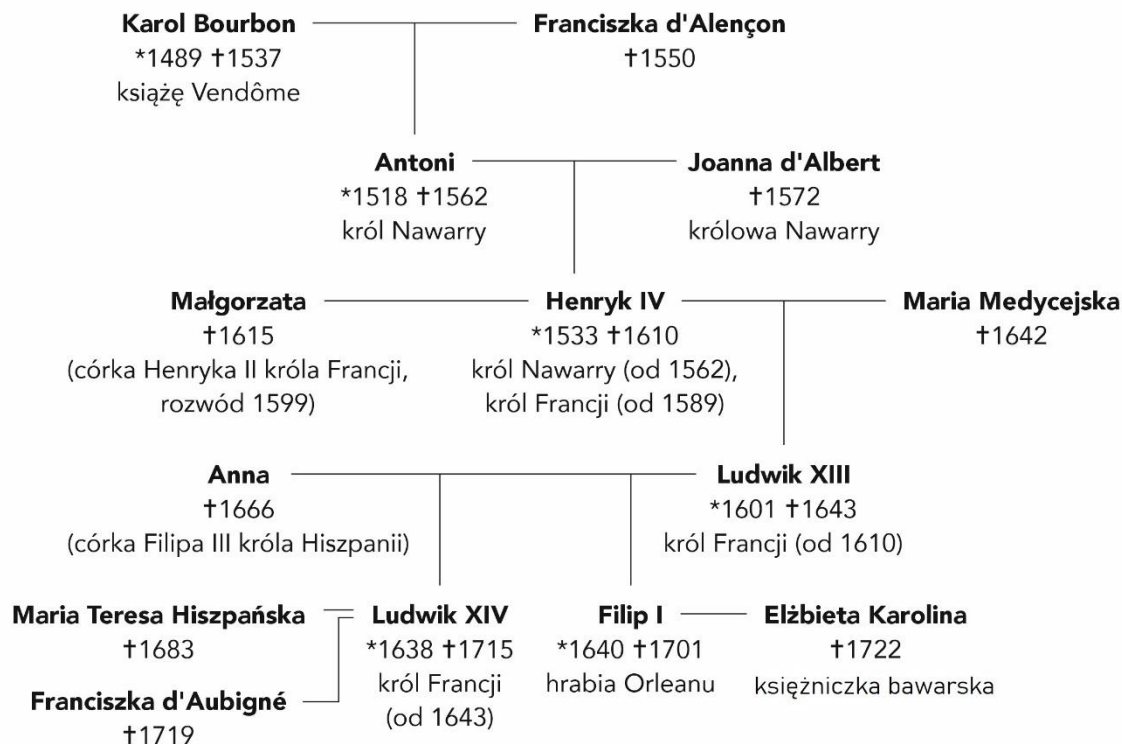
Nazwij styl w sztuce, którego cechy prezentuje obraz. Wybierz odpowiedź w pierwszej kolumnie tabeli, a następnie w kolumnie drugiej zaznacz dwa argumenty potwierdzające Twój wybór.

Obraz prezentuje cechy charakterystyczne dla	Argumenty potwierdzające Twój wybór
A. renesansu.	1. zastosowanie perspektywy
B. baroku.	2. zachowanie sztywnych i prostych form
C. rokoko.	3. kompozycja oparta na trójkącie
	4. przepych i bogactwo elementów dekoracyjnych

Zadanie 13. (0–1)

Fragment genealogii Burbonów

Na podstawie: pod. red. A. Mączaka, *Dynastie Europy*, Wrocław 2003, s.95.

Na podstawie fragmentu tablicy genealogicznej i wiedzy własnej oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli zdanie jest fałszywe.

	Zdanie	Prawda	Falsz
1.	Edykt nantejski został odwołany przez wnuka Henryka IV.	P	F
2.	Jeden z władców, uwzględniony na tablicy genealogicznej, uczestniczył w nocy św. Bartłomieja.	P	F
3.	Z powodu małoletności dwóch królów francuskich władzę w ich imieniu sprawowały matki, jako regentki.	P	F

Zadanie 14. (0–3)

W tabeli podano znaczenie trzech pojęć. Uzupełnij tabelę, wpisując właściwe pojęcia w odpowiednich rubrykach.

	Opis	Pojęcie
A.	Łamanie zasad celibatu, pozostawanie przez duchownych w stanie małżeńskim lub konkubinacie, a także posiadanie przez nich dzieci.	
B.	Faworyzowanie członków rodziny przy obsadzaniu stanowisk i przydzielaniu godności.	
C.	Handel godnościami i urzędami kościelnymi, sakramentami oraz dobrami duchowymi.	

Zadanie 15. (0–1)

Drzeworyt z XVI wieku

Domena publiczna

Rozstrzygnij, czy drzeworyt jest krytyką czy pochwałą papieżstwa. Uzasadnij odpowiedź, interpretując jego elementy graficzne.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....
.....
.....

Zadanie 16. (0–3)

Fragment opracowania historycznego

[...] obie strony, tj. francuska i hiszpańska, były doprowadzone do takiego stanu wyczerpania finansowego, że zdecydowały się na rokowania, prowadzone nawet pod hasłem walki przeciw protestantom. Po dłuższych targach doszło do zawarcia pokoju [...] 3 kwietnia 1559 [roku]. Obie strony wyrzekły się świeżo zagarniętych terytoriów, przy czym Francja oddała Sabaudię i Korsykę, oraz zrezygnowały ze wszelkich pretensji do ziem pozostających we władaniu drugiej strony.

Źródło: A. Wyczański, *Historia powszechna. Wiek XVI*, Warszawa 1987, s. 182.

16.1. Podaj miejsce zawarcia pokoju, o którego postanowieniach mowa w tekście.

Miejsce zawarcia pokoju: .....

16.2. Podaj stosowaną w historiografii nazwę wojen, które zakończył pokój zawarty pomiędzy Francją a Hiszpanią.

.....

16.3. Na podstawie wiedzy własnej wymień trzy skutki wojen, które toczyły ze sobą Francja i Hiszpania.

- .....
- .....
- .....

Zadanie 17. (0–3)

Rozpoznaj postaci opisane w poniższych fragmentach biografii, a następnie uzupełnij prawą kolumnę tabeli.

	Fragment biografii	Postać
A.	Francuski prawnik, teoretyk państwa, polityk żyjący w XVI w., zwolennik monarchii absolutnej. Jego najbardziej znane dzieło to <i>Sześć ksiąg o Rzeczypospolitej</i> .	
B.	Niderlandzki filozof, pedagog, jeden z czołowych humanistów okresu renesansu, propagator kultury antycznej, myśliciel chrześcijański, katolicki duchowny. Autor m.in. <i>Pochwały głupoty</i> .	
C.	Prawnik, filozof, historyk i dyplomata florencki, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli renesansowej myśli politycznej. Napisał traktat o sprawowaniu władzy pt. <i>Księżę</i> .	

Zadanie 18. (0–2)

Karykatura współczesna

ilustr. Bartek Brosz

18.1. Podaj imię i nazwisko polskiego pisarza, do którego odnosi się karykatura.

.....

18.2. Napisz, autorem jakich słów jest postać przedstawiona na karykaturze. Odwołaj się do ilustracji oraz wiedzy własnej.

.....
.....

Zadanie 19. (0–2)

W tabeli umieszczono wydarzenia z historii Polski w XVI wieku. W odpowiednich rubrykach wpisz władców, za panowania których do nich doszło.

	Wydarzenie	Władca
A.	Bitwa pod Orszą	
B.	Zawarcie zgody sandomierskiej	
C.	Powstanie Trybunału Koronnego	
D.	Zawarcie unii brzeskiej	

Zadanie 20. (0–4)

Fragment opracowania historycznego

W rozmowach [...] Rzeczpospolitą reprezentowali: wojewoda braclawski Janusz Zbaraski, marszałek nadworny litewski Albert Radziwiłł, sekretarzował zaś pisarz Michał Haraburda. Po wyjeździe króla kontrolę nad rokowaniami przejął hetman Zamoyski. Były to rozmowy długie i trudne. [...]

W porozumieniu podpisanym [...] [car] zobowiązał się do ustąpienia z Inflant, w zamian Rzeczpospolita zwracała mu m.in. Wielkie Łuki, Ostrów, Woroniec, Zawołocze i Siebież. W rękach [...] [króla polskiego] miały pozostać Połock wraz z obszarami tworzącymi województwo, a także ważny zamek w Wieliziu. Pokój zawarto na lat 10. Traktat zaprzysiężony został 15 stycznia [...].

Źródło: K. Olejnik, [...], Warszawa 1988, s. 248–249.

20.1. Podaj datę roczną i miejsce podpisania rozejmu, o którym mowa w tekście.

Data roczna: .....

Miejsce podpisania rozejmu: .....

20.2. Zidentyfikuj władców, którzy zawarli opisany rozejm.

.....

20.3. Wskaż po jednej konsekwencji dla każdej ze stron porozumienia.

Rzeczpospolita: .....

.....

Rosja: .....

.....

Zadanie 21. (0–2)

Przyporządkuj podane tytuły dzieł do autorów wymienionych w tabeli.

Rozmowa albo Dyalog około egzekucyjnej Polskiej Korony; Opis Sarmacji azjatyckiej i europejskiej oraz tego, co się w nich znajduje; O pochodzeniu i czynach Polaków ksiąg trzydzieści; Żwierciadło; Kronika wszytkiego świata

	Autor	Dzieło
A.	Mikołaj Rej	
B.	Marcin Kromer	
C.	Stanisław Orzechowski	
D.	Marcin Bielski	

Zadanie 22. (0–2)

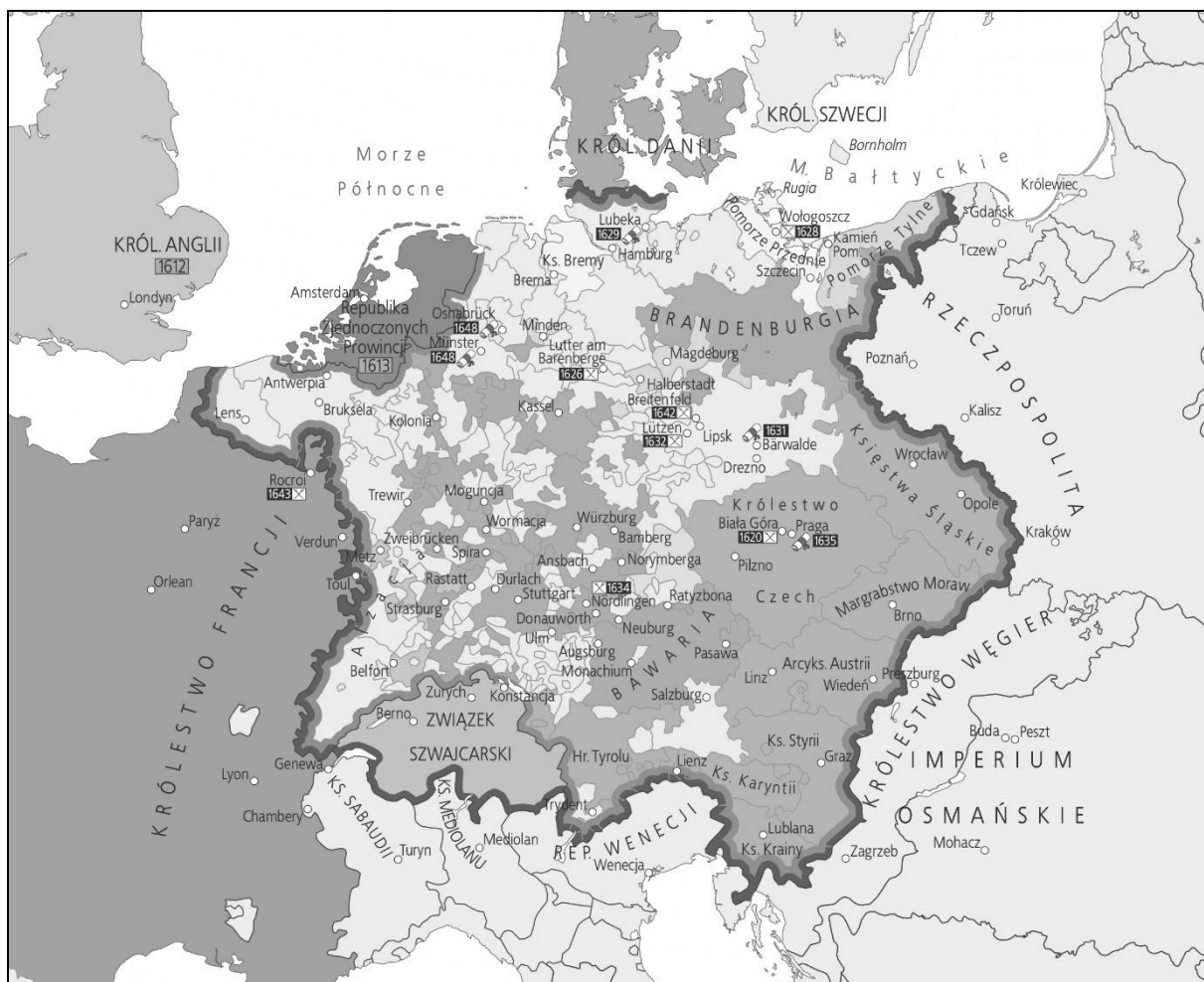
Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

W konflikcie, który ciągnął się ponad dziesięć lat, od początku przewaga sił leżała po stronie koalicji antyfrancuskiej. Flota angielsko-holenderska liczyła 227 okrętów wojennych – dwukrotnie więcej niż mogła wystawić Francja. Na lądzie cesarz dysponował liczną i dobrze wyekwipowaną armią, zaprawioną w walkach z Turcją, poza tym znaczne kontyngenty wojska oferowali książęta Rzeszy i król duński – Fryderyk IV. Anglia wystawiła 50 tys. żołnierzy.

W przeciwieństwie do swych przeciwników Francja nie mogła wówczas wystawić więcej niż 200 tys. żołnierzy, słabo wyćwiczonych i źle zaopatrzonych. Zabrakło jej także zdolnych dowódców i organizatorów. Miała natomiast po swej stronie kilku cennych sprzymierzeńców: elektora Bawarii, elektora Kolonii oraz Portugalie, która zamknęła swe porty dla statków angielskich [...].

Źródło: A. Kersten, *Historia powszechna [...]*, Warszawa 1987, s. 149.

Źródło 2. Fragment mapy Europy w XVII wieku

22.1. Podaj stosowaną w historiografii nazwę wojny, podczas której prowadzono działania wojenne zaznaczone na mapie oraz rok jej zakończenia.

Nazwa wojny: .....

Rok zakończenia: .....

22.2. Rozstrzygnij, czy mapa ze źródła 2. przedstawia konflikt, o którego układzie sił mowa w źródle 1. Uzasadnij odpowiedź.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....
.....
.....
.....

Zadanie 23. (0–2)

Źródło 1. Uchwała parlamentu

Ponieważ stwierdzono na podstawie doświadczenia, że urząd króla o władzy skupionej w rękach jednej osoby jest w tym narodzie oraz w Irlandii niepotrzebnym ciężarem i niebezpieczeństwem dla wolności, pewności i interesu publicznego narodu; że władzy i prerogatywy królewskiej używano przeważanie gwoli ujarznienia poddanych i uczynienia z nich niewolników; że z natury rzeczy każda osoba wyposażona w taką władzę usiłuje we własnym interesie wzmóc ją kosztem słusznej wolności ludu i własną wolę i potęgę wynieść ponad prawo, by stosownie do swej chęci móc ujarzmić całe królestwo: przeto postanawia się na mocy władzy niniejszego parlamentu, że żadna osoba nie ma nadal piastować ani wykonywać urzędu króla.

Źródło: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, Warszawa 1999, s. 304.

Źródło 2. Uchwała parlamentu

Na mocy swej władzy obecny parlament postanawia i ogłasza, że naród angielski wraz z wszystkimi dominiami i terytoriami doń przynależnymi ma być odtąd rzecząpospolitą i wolnym państwem. Rządy spoczywać mają przy najwyższej władzy narodu, przedstawicielach ludu w parlamencie i mianowanych przez nich urzędnikach i ministrach i mają być sprawowane dla dobra ludu, a bez króla lub Izby Lordów.

Źródło: *Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, Warszawa 1999, s. 304.

23.1. Wyjaśnij, odwołując się do faktografii, gdzie i dlaczego doszło do przemian opisanych w źródłach 1. i 2.

.....
.....
.....

23.2. Podaj, jaki ustrój wprowadzała uchwała parlamentu przytoczona w źródle 2.

.....

